

Jaarverslag 2023

HEEMKUNDEVERENIGING

HORN

Secretariaat: Dorpstraat 20
6085 BG Horn
secretaris@heemkundehorn.nl
www.heemkundehorn.nl
Rabobank Peel, Maas en Leudal
Rekeningnummer: NL71 RABO 0126 1106 11
Incassant ID: NL71ZZZ120643740000
Kamer van Koophandel nummer: 12064374
Culturele ANBI per 01-01-2008

Bestuursleden:

Harrie Maessen, waarnemend voorzitter
Breemakker 1
6085 DW Horn 0475-582606

Henk Schreurs, secretaris
Dorpstraat 20
6085 BG Horn 0475-581284

Pierre van den Elsen, penningmeester
Bergerweg 17
6085 AS Horn 0613411890

Mart Graef
Ulenpas 100
5655 JD Eindhoven 040-2528362

Agnes Knoops
Steegstraat 39
6085 EP Horn 0475-582010

Ton Wassercordt
Daalakkerstraat 34
6085 BP Horn 0475-224645

Jaarverslag 2023

Na een aantal jaren die in het teken stonden van de coronapandemie, kon er in 2023 voor het eerst sinds 2019 weer een volledig jaarprogramma worden uitgevoerd. Er vonden vijf voor iedereen toegankelijke lezingen plaats, waarbij Guido Corten, Mart Graef, Leon Moonen, Adelin Remy en Jan Schreurs de sprekers waren. Ook was er een publieke filmvertoning, ingeleid door de maker Peter Crins. In het voorjaar werd de Kroniek van Horn 2022 gepresenteerd. De instandhouding van oude gebruiken – een van de doelstellingen van de heemkundevereniging – werd gedemonstreerd in de vorm van twee activiteiten: een workshop kransen maken voor de versiering van wegkruisen in de week voor palmzondag en een workshop ‘kroedwès’ rond Maria Tenhemelopneming (15 augustus). De inloopmiddagen, waarbij leden en niet-leden kennis kunnen nemen van de activiteiten van de vereniging, vragen kunnen stellen, ervaringen kunnen uitwisselen en het verenigingsarchief kunnen raadplegen, werden goed bezocht. Voor de leden werden er een avondwandeling en een dagexcursie georganiseerd.

Har Sillen, voorzitter van de heemkundevereniging vanaf de oprichting in 2006, en Adelin Remy traden in februari af als bestuurslid. Har werd in het bestuur opgevolgd door Ton Wassercordt; de door Adelin achtergelaten vacature bleef vooralsnog open. Het voorzitterschap werd tijdelijk waargenomen door Harrie Maessen.

Het ledental van de vereniging nam in 2023 licht toe. Op 1 januari telde de vereniging 248 leden; op 31 december waren dat er 254. Zes leden ontvielen ons in het afgelopen jaar door overlijden.

De belangrijkste gebeurtenissen en activiteiten van het verenigingsjaar 2023 zijn in dit jaarverslag chronologisch op een rij gezet en toegelicht.

11 januari

Nieuwjaars- bijeenkomst

Voor het eerst sinds 2020 kon er weer een nieuwjaarsbijeenkomst worden gehouden, nadat de beperkende maatregelen in verband met de coronacrisis in het voorjaar van 2022 waren opgeheven. Zo kon de draad weer worden opgepakt die ooit een vaste traditie was: Gonny Sillen had een grote stapel overheerlijke wafels gebakken, en Adelin Remy presenteerde een terugblik op het afgelopen jaar en lichtte een tipje op van de sluier van het nieuwe jaarprogramma. Bij de toast die vervolgens werd uitgebracht op het nieuwe verenigingsjaar

sneuvelde een flink aantal glazen, maar dat werd gezien als een goed voorteken: volgens diezelfde traditie brengen scherven immers geluk.

De nieuwjaarsbijeenkomst werd afgesloten met een optreden van buuttereedner Jan Geraedts uit Kelpen-Oler, viervoudig Limburgs buuttekampioen. De bijeenkomst werd bezocht door 70 leden van de heemkundevereniging.

8 februari

Jaarvergadering

Opening en mededelingen door de voorzitter

- Na ontvangst met koffie en vlaai heet voorzitter Har Sillen iedereen welkom.

- De presentielijst wordt gerouleerd. De bijeenkomst wordt bijgewoond door 54 leden.
- Heemkundevereniging Horn gaat deelnemen aan het Limburgs ErfgoedNet. Steeds meer culturele verenigingen sluiten zich hierbij aan. De opzet van het Limburgs ErfgoedNet is dat deelnemers hun archieven digitaal aan dit netwerk kunnen koppelen, waarbij de verenigingen zelf bepalen welk deel publiek toegankelijk is en welk deel niet. Zo kunnen we ons archief en onze collectie toegankelijk maken voor iedereen. Ons huidige beeldarchief is gebaseerd op het i-match databaseprogramma, dat alleen te gebruiken is in ons verenigingslokaal. Het ErfgoedNet zal i-match uiteindelijk vervangen, zodat het publieke deel van ons fotoarchief over enige tijd door iedereen thuis digitaal te bekijken zal zijn.
- Het oude kerkhof bij de kerk maakt deel uit van het culturele erfgoed van Horn. Dat geldt niet alleen voor individuele grafmonumenten maar ook voor het kerkhof als geheel. Enige tijd geleden is een werkgroep opgericht die zich inzet voor het behoud van het oude kerkhof. Momenteel vindt er een inventarisatie plaats en daarna zal er een plan worden gemaakt voor restauratie en herinrichting. Hiervoor zal subsidie worden aangevraagd bij de provincie Limburg.
- In het archief van de heemkundevereniging bevinden zich diverse geschriften waarin inwoners van Horn hun herinneringen hebben vastgelegd. De vereniging is van plan hiervan te zijner tijd een bloemlezing uit te geven als boekwerk. Het is echter heel goed mogelijk dat er nog meer van zulke geschriften over Horn bewaard zijn gebleven. Het bestuur doet dan ook een oproep aan iedereen die over oude dagboeken, memoires en andere schrijfsels over het vroegere leven in Horn beschikt, dat te laten weten.

Terugblik 2022 en presentatie van het jaarverslag

- Aan de hand van het jaarverslag 2022 geeft de voorzitter een overzicht van de verenigingsactiviteiten in het afgelopen jaar. Daarnaast memoreert hij dat drie leden ons in 2022 zijn ontvallen door overlijden. Aan het einde van de bijeenkomst wordt het jaarverslag aan de leden uitgedeeld.

Financieel verslag 2022 en begroting 2023

- Het financieel verslag over 2022 wordt gepresenteerd door penningmeester Pierre van den Elsen. Het jaar werd afgesloten met een negatief saldo van € 2576,47, hetgeen nog een gevolg is van

de eenmalige restitutie van het lidmaatschapsgeld 2021 in verband met het annuleren van veel verenigingsactiviteiten gedurende de coronajaren. Pierre geeft een toelichting bij de balanscijfers en presenteert de begroting voor 2023. Deze begroting wordt door de leden goedgekeurd.

- Albert Driessen doet mede namens John Koolen verslag van de bevindingen door de kascontrolecommissie. Beide heren troffen bij de controle een correcte, gedetailleerde en transparante boekhouding aan, en stellen de vergadering voor om decharge te verlenen aan penningmeester en overige bestuursleden. Aldus geschiedt. Albert Driessen is aftredend lid van de kascontrolecommissie. Hij wordt bedankt voor zijn controle en het verslag.
- John Koolen (zittend kascontrole-lid) en Ferd Maessen (zittend reserve-lid) zorgen voor de komende kascontrole. Jan op de Ven meldt zich als reserve-lid van de kascontrole. In 2024 zal hij actief controleren.

Bestuursverkiezing

- Volgens het rooster van aftreden zijn Agnes Knoops, Pierre van den Elsen en Harrie Maessen aftredend als bestuurslid. Zij stellen zich herkiesbaar. Door de leden zijn geen tegenkandidaten voorgedragen. Har Sillen en Adelin Remy melden dat ze na de jaarvergadering zullen stoppen met hun bestuurstaken.
- Ton Wassercordt wordt als kandidaat namens het bestuur voorgedragen en bij acclamatie benoemd. Ook Agnes Knoops, Pierre van den Elsen en Harrie Maessen worden – ondersteund door applaus – herkozen voor een termijn van drie jaar. Naar een kandidaat voor de resterende vacature in het bestuur wordt nog gezocht.
- Har memoreert dat Adelin tien jaar actief is geweest als bestuurslid. Daarbij heeft hij veel zaken opgepakt en geregeld, waarvoor de vereniging hem zeer dankbaar is. Daarbij dienen ook genoemd te worden de vele steeds weer boeiende presentaties die hij voor de heemkundevereniging heeft gehouden. Het is dan ook verheugend dat Adelin zich na zijn terugtreden uit het bestuur zal blijven inzetten voor de vereniging.
- Met toestemming van de voorzitter neemt Mart Graef het woord. Hij brengt in herinnering dat Har sinds de oprichting van de heemkundevereniging in 2006 het voorzitterschap heeft bekleed, en sindsdien op alle mogelijke manieren leiding en sturing heeft gegeven aan de vereniging, waardoor hij, mogelijk zelfs tegen wil en dank,

uitgroeide tot het boegbeeld van Heemkundevereniging Horn. Naast het voorzitterschap heeft Har ook vele activiteiten ontplooid op creatief gebied. Zo is het monument op de Galgenberg er niet alleen mede dankzij Har gekomen, maar het is bovendien door hem is ontworpen. Daarnaast zorgde Har voor de opmaak van kalenders, boeken, kronieken en jaarverslagen van de vereniging. Wij zijn dan ook blij dat Har zich zal blijven inzetten voor de vereniging.

- De dankbetuigingen aan Adelin en Har worden ondersteund door bloemen en applaus.

Activiteiten 2023

- De geplande activiteiten voor 2023 worden op ludieke wijze digitaal gepresenteerd door Adelin Remy.

Sluiting

- Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering gesloten.

Na een korte pauze wordt een fotopresentatie verzorgd door Theo Peeters. Theo laat eigen werk zien in verschillende genres: portretten, natuur, architectuur, vormen en diverse andere soms heel bijzondere thema's.

Daarbij legt hij op heldere wijze uit wat een foto een goede foto maakt – en wat daarbij mis kan gaan.

Na deze voortreffelijke presentatie kunnen de leden nog na- en bijpraten en wordt het jaarboekje 2022 uitgedeeld.

1 maart

Lezing ‘Twintig jaar wegebouw in het departement van de Nedermaas’ door Guido Corten

In 1811 gaf keizer Napoleon opdracht voor de aanleg van Keizerlijke Route Nr. 3, een weg die Parijs met Hamburg zou gaan verbinden. Daarmee werd een begin gemaakt met de aanleg van een interlokaal wegennet in het toenmalige Franse departement van de Nedermaas, dat ongeveer samenviel met de huidige Nederlandse en Belgische provincies Limburg. In zijn lezing zette Guido Corten uiteen hoe de uitvoering daarvan in zijn werk ging, waarbij hij vooral aandacht besteedde aan het deel van de weg dat in 1812 tussen Maaseik en Venlo werd aangelegd, de huidige Napoleonsweg. Besproken werd de constructie van de weg, hoe de financiering werd geregeld, welke – vaak lokale – aannemers werden betrokken, en wie de wegarbeiders waren. De weg werd tijdens het Franse bewind niet voltooid. Dat gebeurde pas onder koning Willem I, die de Napoleonsweg liet opnemen in het nieuwe systeem van rijkswegen die, naast de waterwegen, de infrastructuur gingen vormen van het jonge Koninkrijk der Verenigde Nederlanden.

De lezing werd bezocht door 52 aanwezigen.

25 maart

Overlijden Jan Claessen

Op 87-jarige leeftijd overleed Jan Claessen, lid van Heemkundevereniging Horn sinds de oprichting in 2006, en twaalf jaar lang een van de samenstellers van de Kroniek van Horn. Hij werkte daaraan met volle overgave, en was ook daarnaast zeer betrokken bij de heemkundevereniging.

29 maart

Overleg Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal

Henk Schreurs en Frits Theeven namen namens Heemkundevereniging Horn deel aan een bijeenkomst van de Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal (SHL) en de gemeente Leudal in Neer. Hierbij werd onder andere gesproken over:

- Uniformiteit bij (de vervanging van) informatiebordjes bij rijks- en gemeentelijke monumenten.
- De wenselijkheid van het betrekken van de heemkundeverenigingen bij het monumentenbeleid. Toezicht en handhaving door de gemeente laat te wensen over.
- Het oud gemeentehuis Horn, waarvan de bestemming onduidelijk is. De gemeente belooft terugkoppeling betreffende het overleg met de eigenaar.
- De wens voor periodiek overleg tussen de SHL en de gemeente. De gemeente belooft hierop terug te komen.
- Het ontbreken van een paragraaf cultuur/erfgoed in het coalitieakkoord van de gemeenteraad. De gemeente erkent dit, maar geeft aan dat dat geen gevolgen heeft voor het praktische beleid.

1 april

Workshop Kransen maken voor wegekruisen

In Horn staan drie wegekruisen, die ieder jaar in de week voor palmzondag worden versierd met een krans van coniferengroen met witte en gele bloemen. Dit oude gebruik werd door de heemkundevereniging in ere hersteld. De vervaardiging van deze kransen vond plaats in een workshop waaraan

negen personen deelnamen. Dezelfde groep droeg zorg voor de plaatsing van de kransen op de wegwakruisen.

1 april

Informatiebordje Sint-Jozefkapel

Bij de Sint-Jozefkapel, die sinds 1987 staat onder de oude lindeboom op de hoek van de Haelerweg en de Molenweg, werd een informatiebordje onthuld door Michel Graef, wethouder monumenten van de gemeente Leudal, en Toos Linssen-Rutjens, een van de vrijwilligers die zorg dragen voor het onderhoud van de kapel. Het informatiebordje is een gemeenschappelijk initiatief van de buurtvereniging de Molens en Heemkundevereniging Horn.

4 april

Lezing ‘De Galgenberg van het graafschap Horn’ door Mart Graef in Bezoekerscentrum Leudal

In het Leudalmuseum te Haelen werd een tentoonstelling georganiseerd over de Galgenberg van het voormalige graafschap Horn. Ter gelegenheid daarvan gaf bestuurslid Mart Graef een lezing, waarin aan de hand van de oorspronkelijke procesdossiers een beeld werd geschetst van de rechtsgang in het graafschap Horn. Nog altijd tot de verbeelding spreken de processen tegen heksen en bokkenrijders, die ooit werden gevoerd in wat nu de gemeente Leudal is. Tijdens de voordracht werd ook ingegaan op de vraag in welke mate de rechtspraak, of liever nog het rechtsgevoel, vroeger anders was dan in onze dagen.

5 april

Presentatie Kroniek 2022 en Werkgroep Bidprentjes

De Kroniek van Horn in het jaar 2022 werd gepresenteerd, waarin alle belangrijke en (vooral) minder belangrijke gebeurtenissen zijn vastgelegd

die zich in het afgelopen jaar in het dorp hebben voorgedaan. Het boekwerk telt 193 pagina's en bevat zo'n 250 foto's. De Kroniek werd samengesteld door de werkgroep, bestaande uit Harrie Maessen, Betsie Reijnen-Lemmen, Har Schulpen en Toos Timmermans-Jeurinck.

Na de pauze gaf Henk Schreurs een uiteenzetting over de activiteiten van de werkgroep Bidprentjes, die al meer dan 15 jaar bidprentjes, rouwbrieven, advertenties, communieprentjes, geboortekaartjes, huwelijksaankondigingen en jubileumaankondigingen verzamelt, bewaart en archiveert. Intussen zijn er al meer dan 61.000 bidprentjes verzameld, gescand en beschreven. Daarnaast zijn er meer dan 30.000 rouwberichten en aankondigingen van jubilea, huwelijken en communies gescand. Duizenden prentjes moeten nog worden uitgezocht, gescand en verwerkt.

Voor de gelegenheid was een kleine expositie ingericht. Belangstellenden kregen de mogelijkheid om digitaal, maar ook fysiek, te zoeken in de verzameling bidprentjes van de vereniging.

Bestuurslid Ton Wassercordt zette de leden van de beide werkgroepen in het zonnetje met voor ieder een presentje in de vorm van een fraai boeket of een doos bonbons.

Bij deze avond waren 55 leden aanwezig.

5 april

Overlijden

Karel van Gerven

Op 98-jarige leeftijd overleed Karel van Gerven, oud-burgemeester van Horn en vanaf het eerste uur lid van Heemkundevereniging Horn. Hij was een trouwe bezoeker van onze lezingen.

26 april

Koninklijke onderscheiding Har Sillen

Har Sillen, medeoprichter en oud-voorzitter van de Heemkundevereniging Horn, werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau, vanwege zijn verdiensten voor de Horner gemeenschap. De versierselen behorende bij deze koninklijke onderscheiding werden hem opgespeld door de burgemeester van Leudal, Désirée Schmalschläger.

3 mei

Lezing ‘Parels van Leudal’ door Leon Moonen

Leon Moonen, geschiedenisconnaisseur en oprichter van het Historisch Reisgenootschap Cliotravel, presenteerde een bijzondere kijk op de geschiedenis van de gemeente Leudal aan de hand van beelden van een groot aantal cultuurhistorische objecten die in de gemeente te vinden zijn. Het grotere verband met de Nederlandse, Europese en zelfs mondiale geschiedenis werd daarbij niet geschuwd. Aan bod kwamen onder meer het verband tussen de Kirkelsberg in Roggel en de Russische Revolutie, en het gegeven dat het hoofdaltaar van de Petruskerk in Roggel iets te maken heeft met de Franse Revolutie. Ook werd het verhaal verteld van een volhardende non in Heythuysen die de kiem legde voor bijna tweehonderd kloosters over de gehele wereld.

De lezing van Leon Moonen werd bijgewoond door 44 aanwezigen.

21 mei

‘Häörder monumentewanjeling’

Horn telt veertien rijksmonumenten en twaalf gemeentelijke monumenten, maar daarnaast zijn er nog vele kleine bezienswaardigheden die geen officiële status genieten. Onder leiding van twee gidsen, Harrie Maessen en Adelin Remy, namen 45 belangstellenden deel aan een wandeling door Horn, waarbij

aandacht werd geschonken aan de minder bekende monumentale objecten die het dorp rijk is. Daarbij horen bijvoorbeeld de ‘Zes Hondjes’ bij het voormalige politiebureau aan de Gravin Annastraat en het tableau ‘Kinderen van de Wereld’. Bij de kiosk is een bank geplaatst door De Sjaopswei, met het niet helemaal correct gespelde opschrift “vastelaovend maaake wae saame”. Bij de Postkoets staat een carnavalsmonument, een beeld van Jaac Waeijen genaamd ‘de Festwiespolka’. Horn telt ook nog drie koninklijke bomen, die werden geplant ter ere van prinses Juliana, koningin Beatrix en koning Willem-Alexander. Opmerkelijk is ook nog de oude PTT-brievenbus aan de gevel van het pand Walraven in de Eindstraat.

Na afloop van de wandeling werd een en ander nabesproken op het terras van hotel-restaurant De Abdij onder het genot van koffie met vlaai.

7 juni

Wandeling in Roermond

Elk jaar organiseert de heemkundevereniging voor haar leden een wandeling in de nabije omgeving. Daarvoor moest dit keer de Maas worden overgestoken. Onder leiding van twee stadsgidsen namen 36 personen deel aan een rondleiding door de binnenstad van Roermond. De route voerde door de Swalmerstraat, ooit een van de chicste straten van Roermond. Meer dan twintig woonhuizen, daterend van de zeventiende tot de negentiende eeuw, zijn tegenwoordig rijksmonumenten. De gidsen vertelden kleurrijke verhalen over de voormalige bewoners van deze buurt, destijds bekende notabelen

en middenstanders. Het einddoel van de excursie was de Munsterkerk, die sinds haar stichting door graaf Gerard III van Gelre in 1218 ingrijpende veranderingen heeft ondergaan, maar nog steeds het pronkstuk is van de laat-romaanse architectuur in Nederland. Na het passeren van de luidruchtige kermis (iedere tijd heeft zijn eigen culturele voorkeuren) was er voor de harde kern onder de deelnemers nog een gezellige nazit in brasserie De Lobby van Hotel Roermond.

13 juli

Excursie naar Maastricht en Zuid-Limburg

Voor het jaarlijkse uitstapje van de heemkundevereniging stonden er dit keer enkele reisdoelen in Zuid-Limburg op het programma. In Maastricht kreeg de groep een interessante rondleiding door het Gouvernement, sinds de opening in 1968 het provinciehuis van Limburg. Daarbij werd uiteraard ook een bezoek gebracht aan de Statenzaal, de plek waar in 1992 door vertegenwoordigers van twaalf Europese regeringen het Verdrag van Maastricht werd ondertekend, dat de grondslag vormde voor de oprichting van de Europese Unie.

Vervolgens werd er naar Gulpen getogen, waar in 1825 de nog altijd bestaande Gulpener Bierbrouwerij (oorspronkelijk 'De Gekroonde Leeuw') werd opgericht. Aldaar werd genoten van een zeer smakelijke 'brouwerslunch', zodat

iedereen voldoende
gesterkt was voor een
rondleiding door dit
mooie bedrijf waar
duurzaamheid met
een hoofdletter wordt
geschreven. De excursie
werd afgesloten met een
bierkennersquiz, waarna
de 45 deelnemers,
tevreden en weer wat
wijzer geworden, de
thuisreis aanvaardden.

3 augustus

Overlijden Ans-Heussen-Spiertz

Op 79-jarige leeftijd overleed Ans Heussen-Spiertz. Zij was lid van Heemkundevereniging Horn sinds 2016. De altijd opgewekte Ans was een vaste bezoeker van de inloopmiddagen, waar ze steeds weer nieuw materiaal aanbracht. Ook bezocht zij vaak de lezingen.

6 augustus

Harrie Maessen columnist Häör.nl

Harrie Maessen, bestuurslid en waarnemend voorzitter van de Heemkundevereniging Horn, trad aan als columnist bij Häör.nl, als opvolger van Michel Graef. Samen met Arno Walraven schrijft hij elke twee weken een wisselcolumn.

15 augustus

Overlijden Elly de Hilster-Vries

Op 71-jarige leeftijd overleed Elly de Hilster-Vries, lid van Heemkundevereniging Horn sinds 2015. Zij droeg de vereniging steeds een warm hart toe en was samen met haar echtgenoot Hub een trouwe bezoeker van onze activiteiten.

19 augustus

Workshop Kroedwès

Het maken, de zegening en het uitdelen van de kroedwès is een oud gebruik dat door Heemkundevereniging Horn in 2008 in ere is hersteld. Na het plukken van de benodigde veldgewassen werden de kruidenbosjes in het heemkundelokaal samengesteld door de negen deelnemers aan de workshop. Na zegening tijdens de avondmis in de parochiekerk werden de kroedwèsbössels uitgedeeld, waarna er nog een gezellig samenzijn was in café-restaurant Aan de Kirk.

3 september

Dorpsquiz

Op uitnodiging van de buurtvereniging De Mariaput organiseerde de heemkundevereniging een dorpsquiz, als onderdeel van de jaarlijkse feestmiddag van de 'put'. De 80 deelnemers kregen 25 zeer gevarieerde vragen voorgelegd. De presentatie was in handen van Harrie Maessen.

6 september

Lezing 'De bewogen geschiedenis van kasteel Exaten' door Mart Graef en Adelin Remy

Het van oorsprong middeleeuwse kasteel Exaten heeft een bewogen geschiedenis. Het gebouw was achtereenvolgens een edelmanswoning, een klooster, een theologische onderwijsinstelling, een politieschool en

een opvanghuis voor uit huis geplaatste kinderen. Tegenwoordig is er een asielzoekerscentrum gevestigd.

De geschiedenis van Exaten werd gepresenteerd in twee korte voordrachten. In het eerste deel vertelde Mart Graef iets over de vroegere adellijke bewoners, de familie Pollaert, waarbij ook de relatie met het naburige kasteel Baexem aan de orde kwam. Adelin Remy besprak in het tweede deel welke instellingen vanaf 1870 in Exaten waren gehuisvest en hoe die in de loop van de tijd het aanzien van het kasteel hebben veranderd.

De voordrachten werden bijgewoond door 54 belangstellenden.

16 september

Herstelplan voor het Kloppeven

Namens het bestuur stuurde Mart Graef een brief naar de gemeente Leudal met het voorstel te onderzoeken of het mogelijk is het Kloppeven in zijn oude staat te herstellen. Het Kloppeven in Horn is een van de oudste en meest oorspronkelijke landschapselementen in de gemeente Leudal. Het ven is een overblijfsel van een voormalige Maasarm en als zodanig kenmerkend voor het Midden-Limburgse landschap. Samen met de directe omgeving vertegenwoordigt het (voormalige) ven niet alleen een grote cultuurhistorisch-landschappelijke maar ook recreatieve waarde.

In de loop der jaren is het Kloppeven erg verwaarloosd, waardoor het geheel is verland en nauwelijks nog herkenbaar is als een oude Maasarm. De Heemkundevereniging Horn rekent het mede tot haar taak landschapselementen

die horen bij het aanzien van het dorp en Leudal te behouden, en wil zich daarom inzetten voor het herstel van het voormalige ven.

De gemeente heeft intussen gereageerd en het voorstel zal begin 2024 samen met de Heemkundevereniging Horn worden besproken.

18 september

Overleg met gemeente Leudal over het oude kerkhof van Horn

De werkgroep Oude Kerkhof presenteerde het conceptplan voor de herinrichting van het oude kerkhof als cultuurhistorisch erfgoedpark aan wethouder Michel Graef en ambtenaar Marie-Christine Adams van de gemeente Leudal. Het plan werd positief ontvangen en de subsidieaanvraag bij de provincie Limburg zal worden opgesteld in samenspraak met de gemeente.

1 oktober

Artikel ‘Soldaten voor Napoleon uit Horn’ in *Rondom het Leudal*

In *Rondom het Leudal* wordt een artikel gepubliceerd over de uit Horn afkomstige soldaten die onder Napoleon hebben gediend. De auteur is Mart Graef, bestuurslid van de heemkundevereniging.

4 oktober

Film ‘Grensgeval’ door Peter Crins

Nederland bleef neutraal in de Eerste Wereldoorlog, maar er waren destijds in onze streek veel grensoverschrijdende contacten met het door de Duitsers bezette België. Peter Crins maakte hierover een unieke documentaire, waarin Midden-Limburgse grensbewoners worden geïnterviewd die op indringende wijze vertellen over hoe hun leven werd beïnvloed door wat in België nog altijd de Grote Oorlog wordt genoemd.

Aandacht was er voor het toenmalige vluchtelingenprobleem, de al dan niet vermeende deserteurs, de ‘Doodendraad’, de smokkel van mensen en goederen, en het uitbreken van de dodelijke Spaanse griep. Ook vele andere facetten van de Grote Oorlog kwamen aan de orde, zoals de inval van de Duitsers, de vlucht van Belgen naar Nederland en hun verblijf aldaar, en de mobilisatie in Nederland. De verhalen werden ondersteund door authentiek beeldmateriaal, dossiers en documenten. Tim Crins componeerde speciaal voor deze film

bijpassende muziek. Jo Brunenberg bewerkte het beeldmateriaal en verzorgde de vormgeving.

De vertoning van deze prijswinnende documentaire, die werd ingeleid door filmmaker Peter Crins, werd bijgewoond door 78 belangstellenden.

11 oktober

Rabo ClubSupport

Heemkundevereniging Horn ontvangt in het kader van de Rabo ClubSupport-actie een cheque van € 619,52.

14 en 15 oktober

Boeken- en platenmarkt

Elke twee jaar wordt er in de parochiekerk een boeken- en platenbeurs gehouden, een initiatief van de parochie Sint Martinus. Dit jaar vond de beurs voor de zevende keer plaats, waarbij de bezoekers de keuze hadden uit ruim 13.500 boektitels, 4000 cd's en 500 lp's. Op het priesterkoor was door Heemkundevereniging Horn een kleine tentoonstelling ingericht over begraven en begrafenisrituelen. Een deel van de opbrengst zal worden besteed aan het opknappen en revitaliseren van het oude kerkhof.

23 oktober

Overlijden Wiel Wiltschut

Op 90-jarige leeftijd overleed Wiel Wiltschut, sinds 2016 lid van Heemkundevereniging Horn. De laatste jaren was hij voor de leden wat minder zichtbaar geworden, maar hij was een groot sympathisant van de vereniging.

1 november

Lezing ‘Een diepe link – de geologie van Horn’ door Jan Schreurs

In Horn en omgeving zijn nog altijd sporen zichtbaar van de geologische processen die in de loop van de tijd het landschap hebben gevormd. Daarbij horen de stijland van de Beurik tot het Broek, het Kloppeven en het Houterven, en de restanten van stuifduinen ten zuiden en noorden van het dorp. De aarde onder ons bepaalt in grote mate hoe wij erop leven. Die ‘diepe link’ is er overal, maar is overal anders. In zijn lezing gaf Jan Schreurs uitleg over de geologische ondergrond van Midden-Limburg en hoe de daar aanwezige breuksystemen van invloed zijn geweest op de Maas en de Roer. Het samenspel van deze rivieren en de sedimenten die ze hebben afgezet heeft vervolgens weer de loop bepaald van de vele beken in onze streek. Breuken, water en wind gedurende pakweg de laatste 20.000 jaar bepaalden waar wij als mensen de eerste nederzettingen vestigden, en waar de hoeves en groepjes huizen werden gebouwd die later zouden uitgroeien tot de dorpen en steden waar wij nu wonen en werken. Zelfs de grote grindgaten die we in de tweede helft van de vorige eeuw hebben uitgebaggerd linken direct aan die grote breuken. De lezing werd bezocht door 45 geïnteresseerden.

10 november

Overlijden Ton Hendrickx

Op 91-jarige leeftijd overleed Ton Hendrickx, lid van Heemkundevereniging Horn vanaf het eerste uur en altijd zeer betrokken bij de activiteiten van de vereniging.

18 november

Sint- en kerstmarkt

Heemkundevereniging Horn had een kraampje met de door haar uitgegeven boeken bij de goed bezochte sint- en kerstmarkt, die werd georganiseerd door 'Ut Galerieke' in de Beatrixzaal. De verkoop verliep goed. Op vooraf gemaakte lijsten werden door diverse bezoekers namen ingevuld van personen die op oude foto's werden herkend.

12 november

Castles 'Horn vroeger en nu' op basisschool De Mussenberg door Adelin Remy

Adelin Remy gaf een castles aan groep 4 van basisschool De Mussenberg over 'Horn vroeger en nu'. Aan de hand van plaatjes vertelde hij over gewone dingen in het alledaagse leven in Horn, en hoe die in de loop van de tijd veranderd zijn. Wassen, plassen en poepen, hoe bleef je warm, lezen,

telefoneren, vervoermiddelen, boodschappen doen, samen iets doen met het gezin, dat kwam allemaal ter sprake. De kinderen reageerden erg enthousiast. Er was een fijne interactie.

27 november

Subsidieaanvraag project Oude Kerkhof Horn

Door waarnemend voorzitter Harrie Maessen werd een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Limburg in het kader van de regeling Klein Limburgs Erfgoed. Deze aanvraag heeft betrekking op een projectplan voor het oude kerkhof in Horn, dat is opgesteld door de daartoe opgerichte werkgroep van de Heemkundevereniging Horn. De korte projectomschrijving is als volgt:
Het oude kerkhof te

Horn, gelegen rondom de parochiekerk op de steilrand van een voormalige Maasbedding, in de directe nabijheid van het middeleeuwse kasteel van de graven van Horn, vertegenwoordigt een grote cultuurhistorische waarde en maakt deel uit van een beeldbepalend dorpsgezicht. De begraafplaats bevat ongeveer 350 grafmonumenten. Een tweetal daarvan dateert uit de zeventiende eeuw, de overige vormen een staalkaart van de verschillende stijlen die sinds het begin van de twintigste eeuw kenmerkend zijn geweest voor de grafcultuur. Door veranderende funeraire gebruiken, met name de toenemende voorkeur voor crematies, dreigt het kerkhof steeds leger te worden. Oude grafmonumenten verdwijnen of raken in verval. Het doel van dit project is dit culturele erfgoed te behouden door:

- Het uitvoeren van een inventarisatie en het maken van een beschrijving van alle grafmonumenten;
- De restauratie van alle grafmonumenten met een cultuurhistorische waarde;
- De herinrichting van het kerkhof als cultuurhistorisch park, waardoor het aantrekkelijk wordt voor bezoekers;
- Het plaatsen van een informatiebord met plattegrond en informatieborden bij bijzondere grafmonumenten.

Als de gevraagde subsidie wordt toegekend zal het project Oude Kerkhof in de loop van 2024 worden uitgevoerd.

30 november

Overleg Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal

Harrie Maessen en Frits Theeven namen namens Heemkundevereniging Horn deel aan een vergadering van de Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal (SHL) en de gemeente Leudal in Roggel. Hierbij werd onder andere gesproken over:

- De stand van zaken betreffende de Omgevingsvisie en de Omgevingswet, toegelicht door Marie-Christine Adams van de gemeente Leudal. De verenigingen worden uitgenodigd kenbaar te maken welke monumentale of beeldbepalende panden zij opgenomen willen zien in de lijst van gemeentelijke monumenten.
- Het plan van de Heemkundevereniging Horn voor de herinrichting van het oude kerkhof bij de kerk. Ook andere kerkhoven in de gemeente verdienen meer aandacht. Met name dient voorkomen te worden dat er kaalslag ontstaat door het ruimen van graven. Er zal worden nagegaan welke graven op de monumentenlijst zouden moeten staan.

13 december

Lezing ‘Het erfgoed van Napoleon’ door Adelin Remy en Mart Graef

Niet iedereen realiseert zich dat, maar de Franse Tijd heeft veel sporen nagelaten die in onze huidige samenleving nog zichtbaar zijn, zoals de burgerlijke stand en de organisatie van rechtspraak en bestuur, maar ook bijvoorbeeld de regel dat er in het verkeer rechts wordt gehouden. De lezing over de aanleg van de Napoleonsweg, die eerder dit jaar werd gehouden (1 maart), vond Adelin Remy dan ook een goede aanleiding om het thema ‘erfgoed van Napoleon’ verder uit te diepen. In de woorden van Adelin is onze Napoleonsweg wel lang, maar niet breed genoeg om de volle strekking van het erfgoed van de Franse Tijd te tonen. In zijn lezing liet Adelin zien hoe politieke veranderingen sinds het begin van de Tachtigjarige Oorlog steeds hand in hand gingen met maatschappelijke vernieuwingen, die met de Franse invasie in 1794 en de daaropvolgende annexatie van het Limburgse territorium (met daarbij het oude graafschap Horn) in een stroomversnelling raakten. Bijzonder daarbij is dat we in Horn kunnen beschikken over een ooggetuigenverslag in de vorm van een kroniek die werd bijgehouden door koster Willem Peters.

In het tweede deel van de voordracht besteedde Mart Graef aandacht aan de meer dan dertig jongemannen uit Horn (destijds een dorp met nauwelijks meer

dan 500 inwoners) die als soldaat onder Napoleon hebben gediend. De meesten van hen waren nauwelijks buiten Horn geweest voordat ze met het Franse leger tot in alle hoeken van Europa zouden komen, van Madrid tot Moskou. Veertien van hen zouden niet meer in hun geboortedorp terugkeren. Aan de hand van archievenonderzoek heeft Mart geprobeerd hun lot te achterhalen. De lezing werd bezocht door 41 belangstellenden.

20 december

Dankjewel-middag voor vrijwilligers

Als blijk van waardering voor al diegenen die zich belangeloos inzetten voor de heemkundevereniging, werd een dankjewel-middag georganiseerd in Café-Restaurant De Abdij. De 21 aanwezigen wisselden hun ervaringen uit onder het genot van koffie en vlaai.

Werkgroepen en overige activiteiten

Velen zetten zich op een of andere wijze in voor de vereniging. In het onderstaande wordt een overzicht van de activiteiten gegeven.

Archief

De vereniging heeft ook dit jaar weer veel tijdschriften, boeken, bidprentjes, documenten en krantenknipsels ontvangen. Adelin Remy inventariseert de tijdschriften en boeken en zorgt voor de archivering.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in 2023 elf keer vergaderd: op 9 januari, 6 februari, 27 februari, 3 april, 1 mei, 22 mei, 3 juli, 4 september, 2 oktober, 30 oktober en 11 december.

Bijeenkomsten voor leden en niet-leden

Tijdens de door de vereniging georganiseerde bijeenkomsten zorgen meerdere dames voor koffie, thee, verfrissingen en hapjes.

Facebook

Har Sillen verzorgt de publicaties op onze facebookpagina. Elke dag wordt een nieuwe foto geplaatst, die ook als Foto van de Dag verschijnt op de website van de heemkundevereniging. Eind december 2023 zijn er 1678 volgers. Iedere dag laten gemiddeld 82 bezoekers een boodschap achter.

Foto- en documentenarchief

De vereniging heeft dit jaar weer vele foto's ontvangen, die worden opgeslagen in i-match. De foto's worden gescand door Agnes Knoops. De scanbestanden worden verkleind en opgeslagen op de laptops van Ferd Maessen (foto's vóór 2000) en Agnes Knoops (foto's na 2000). Bij de foto's worden gegevens

opgenomen zoals de namen van afgebeelde personen, wanneer en waar de foto is gemaakt en of de foto is gebruikt voor een expositie, boek of kalender. Ook wordt vermeld wie de foto's of documenten heeft aangeleverd. De nieuwe foto's en documenten met beschrijvingen en trefwoorden worden op de computers van de vereniging gezet en voorzien van een uniek nummer voor de i-match databases. Er wordt hard aan gewerkt om alle bestanden die nu in de i-match database staan over te brengen naar het Limburgs ErfgoedNet, zodat te zijner tijd het publieke deel van het archief van de heemkundevereniging voor iedereen online toegankelijk zal zijn.

Inloophmiddagen

Elke woensdag zijn leden en niet-leden tussen 14.00 en 17.00 uur welkom in ons lokaal in basisschool De Mussenberg. In een ontspannen en gezellige sfeer worden foto's bekeken, herinneringen uit ons mooie dorp opgehaald en kan het archief worden geraadpleegd. Ook worden foto's en bidprentjes gescand die door de bezoekers worden meegebracht. De informatie die onder meer op de inloophmiddagen is verkregen, is van onschatbare waarde voor ons foto- en genealogiearchief.

Jaarverslag

Bijdragen voor het jaarverslag worden verzameld door de bestuursleden. De redactie is in handen van Mart Graef en de opmaak wordt verzorgd door Har Sillen.

Kroniek

Elk jaar wordt er een Kroniek van Horn gemaakt door de werkgroep Kroniek. De dertiende editie, waarin de gebeurtenissen in Horn in 2022 worden beschreven, kwam tot stand onder redactie van Harrie Maessen, Betsy Reijnen-Lemmen, Har Schulpen en Toos Timmermans-Journinck. Mart Graef en Henk Schreurs vormden de lezersgroep en Har Sillen verzorgde de opmaak.

PR

Ton Wassercordt draagt zorg voor mededelingen en inhoudelijke bijdragen op onze website.

Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal

Bestuursleden Henk Schreurs en Harrie Maessen vertegenwoordigen onze vereniging in het overleg van de Samenwerkende Heemkundeverenigingen Leudal. Daaraan neemt ook deel ons lid Frits Theeven, technisch adviseur Zuid-Limburg van de Bond Heemschut Limburg.

Website

De website www.heemkundehorn.nl wordt beheerd door Mat Rooswinkel.

Werkgroepen

In de vereniging zijn de volgende werkgroepen actief:

Aezel Projek Limburg

AEZEL is een vrijwilligersproject dat tot doel heeft de historische kadastrale gegevens in Limburg te digitaliseren en beschikbaar te stellen voor een groot publiek. Deelnemers namens onze vereniging zijn Anny Ickenroth en Jeanne Theeven. De kadastrale gegevens voor Horn zijn inmiddels verwerkt en in juni 2023 beschikbaar gekomen op de AEZEL-website (<https://aezel.eu/>).

Dialectsjrieve

De werkgroep legt zich toe op de instandhouding van het Häörder dialect. Zij bestaat uit John Koolen, Wim Ramakers en Henk Schreurs. In 2023 waren er geen gezamenlijke activiteiten, maar er werd wel taal- en spellingsadvies gegeven naar aanleiding van specifieke verzoeken.

Genealogie en bidprentjes

De bidprentjeswerkgroep komt gewoonlijk op maandagochtend bij elkaar. Dat gebeurde in 2023 ongeveer 45 keer. De werkgroep legt zich toe op het verzamelen, ordenen en digitaliseren (scannen en opslaan in database) van familiedocumenten zoals geboortekaartjes, bidprentjes, rouwbrieven, aankondigingen van huwelijken en jubilea, enzovoorts. Henk Schreurs coördineert de groep, die verder bestaat uit Sijr Creemers, Hub de Hilster, Joop

Jansen, Laurens Linssen, Sophia Levels en Anny Stultjens.

De genealogiegroep, bestaande uit Anny Ickenroth, Adelin Remy, Henk

Schreurs en Jeanne Theeven, werkt aan het project 'Horner Kwartierstaten'.

Het doel is de kwartierstaten van een aantal Horner families uit te zoeken, om de resultaten daarvan vast te kunnen leggen in een kwartierstatenboek.

Kroedwès

De werkgroep Kroedwès bestaat uit Marie-Thérèse van den Boom, Anny

Claessen, Thea Dirks, Mien Janssen, Agnes Knoops (coördinator), Mieke

Nieboer, Betsie Reijnen, Antoinette Rooswinkel, Jeanne van Rossum, Jeanne

Theeven, Lia Timmermans en Toos Timmermans.

Kroniek

De werkgroep stelt de jaarlijkse Kroniek Horn samen. De leden zijn Harrie

Maessen, Betsie Reijnen-Lemmen, Har Schulp en Toos Timmermans-Journinck.

Oude kerkhof

Het doel van de werkgroep Oude Kerkhof is het maken van een plan voor het

behoud van het oude kerkhof als cultureel erfgoed, zowel voor wat betreft

de individuele grafmonumenten als het kerkhof als geheel. De werkgroep

bestaat uit de leden Ferd Maessen, Harrie Maessen, Louis Vermeulen, Jan

Vesters, Arno Walraven en Mart Graef. Dr. Maurice Heemels, voorzitter van de stichting Funerair Erfgoed Limburg, treedt op als adviseur.

De werkgroep kwam bij elkaar in het parochiecentrum op 28 februari, 9 mei, 20 juni, 15 augustus en 24 oktober. Op 18 september vond overleg plaats met de gemeente Leudal.

De werkgroep heeft een voorlopige inventarisatie gemaakt van de

grafmonumenten op het kerkhof en een projectplan gemaakt voor de

herinrichting van het kerkhof als cultuurhistorisch erfgoedpark. Ter financiering

van dit project is een subsidieaanvraag ingediend in het kader van de

subsidieregeling Archeologisch en Klein Limburgs Erfgoed van de provincie Limburg.

Lief en leed

Agnes Knoops zorgt, wanneer dat aan de orde is, voor een blijk van medeleven namens de vereniging.

Versiering wegkruisen

De versiering van de wegkruisen in Horn in de paastijd wordt verzorgd door een werkgroep bestaande uit Miep Caris-Arts, Anny Claessen-Simons, Thea Dirks-Joosten, Rinus Graef, Mien Janssen-van Dooren, Agnes Knoops-Peeters (coördinator), Mieke Nieboer-Bakker, Betsie Reijnen-Lemmen, Antoinette Rooswinkel-Vossen, Jeanne van Rossum-Bouwels, Jeanne Theeven-Smeets en Toos Timmermans-Journinck.

Opbouw voor ledenbijeenkomsten

De avondbijeenkomsten van de vereniging vinden plaats in de aula van basisschool De Mussenberg. Ter voorbereiding daarvan wordt de aula ingericht door een vaste werkgroep die zorgt voor het klaarzetten van stoelen en de opbouw van geluid, projector en beeldscherm. Na afloop wordt alles weer opgeruimd. De groep bestaat uit Karel Barten, Cor Dings en Henk van den Eijnden, daarbij geholpen door andere (bestuurs)leden van de vereniging, in prettige samenwerking met conciërge Geert Wijnands.

Jaarprogramma 2024

(onder voorbehoud)

10 januari	Nieuwjaarbijeenkomst, met optreden van buuttereedner Ron Schmeitz
7 februari	Jaarvergadering
13 maart	Lezing: 'Begraafcultuur' (Maurice Heemels)
23 maart	Workshop versiering wegkruisen
3 april	Presentatie Kroniek 2023, met quiz over Horn
1 mei	Lezing (nog vast te stellen)
15 mei	Wandeling in Neer
juli	Excursie naar Heerlen
18 augustus	Workshop Kroedwès
4 september	Lezing: 'Grensconflicten in het graafschap Horn' (Har Kuijpers)
2 oktober	Lezing: 'De Kulturkampf en de kloosters in Limburg' (Peter Nissen)
6 november	Lezing: 'Krankzinnigheid in vroegere tijden' (Hans van den Broek)

RegioBank

Zelfstandig Adviseur

De buurtzame bank

zuider
huis

Financiële zekerheid
Zo eenvoudig kan het zijn

Regel je bankzaken digitaal
of loop gewoon even binnen.

Zuiderhuis

Raadhuisplein 4

6085 BZ HORN

T (0475) 58 17 20

E rb.horn@zuiderhuis.nl

I www.zuiderhuis.nl